

Οδηγίες για εκπαιδευτικούς σχετικά με την αίσθηση του χρόνου και την συντηρούμενη προσοχή, στους μαθητές με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα

Η γραμμική επεξεργασία ταιριάζει περισσότερο στα παιδιά με ΔΕΠ-Υ γιατί, ενώ επηρεάζονται ταυτόχρονα από πολλές πληροφορίες και από πολλά ισιόντα, δεν είναι σε θέση να επιλέξουν το υπερισχύον ισιόν και να επικεντρώσουν την προσοχή τους σε αυτό, όταν αυτό λέγεται ή γράφεται, ή παρουσιάζεται εκπαιδευτικά παράλληλα ή μαζί, ή κατ αντιδιαστολή με κάποιο άλλο ερέθισμα.

Επομένως, η επιλογή μίας πληροφορίας πρέπει να γίνεται μονοδιάστατα, γραμμικά, επαναληπτικά, με μικρά και συχνά διαλείμματα και να έχει όσο το δυνατό απλές και στερεότυπες λέξεις.

Εαν είναι δυνατόν (πράγμα το οποίο είναι δύσκολο) να έχει σχέση το ερέθισμα με την προσωπικότητα τους, με τα βιώματα τους και με τον τρόπο σκέψης τους. Εάν μπορούμε να εξασφαλίσουμε μια προσέγγιση στις προαναφερόμενες συνθήκες τότε πετυχαίνουμε ένα πλαίσιο στο οποίο τα υπερκινητικά παιδιά, θα εμφανίσουν τη μέγιστη δυνατή απόδοση τους.

Αντίθετα, τα μη υπερκινητικά παιδιά μπορούν παράλληλα να επεξεργάζονται περισσότερα από ένα ερεθίσματα, μπορούν να τα αφομοιώνουν, να τα επαναλαμβάνουν και να έχουν τη συντηρούμενη προσοχή τους πάνω σε αυτά χωρίς μεγάλη προσπάθεια. Λειτουργεί καλύτερα η συγκράτηση των ερεθισμάτων αυτών στη βραχύχρονη και στη μακρόχρονη μνήμη τους, άσχετα με το αν τα ερεθίσματα είναι βιωματικά ή όχι.

Σύμφωνα με τον C. Jones(1989), υπάρχουν τρεις έννοιες κλειδιά για τους δασκάλους των παιδιών με ΔΕΠ-Υ: η συντομία, η ποικιλία και η δόμηση των δραστηριοτήτων:

A. Κάθε δραστηριότητα πρέπει να χωρίζεται σε μικρότερες ενότητες και να μην παρουσιάζεται στο σύνολο της, διότι έτσι μειώνονται οι πιθανότητες εγκατάλειψης της προσπάθειας.

Β. Η παρουσίαση του ίδιου διδακτικού υλικού από το δάσκαλο με μικρές παραλλαγές, μεγιστοποιεί το ενδιαφέρον των παιδιών αυτών για τη δραστηριότητα και δεν τα αφήνει να βαρεθούν από την επανάληψη.

Γ. Η οργάνωση των καθημερινών δραστηριοτήτων στην τάξη με τρόπο ώστε τα παιδιά να γνωρίζουν το καθημερινό πρόγραμμα, τα βοηθά να μην ξεφεύγουν από αυτό. Οι κανόνες, οι προσδοκίες και οι συνέπειες από την τήρηση ή την παραβίαση των κανόνων, θα πρέπει να είναι ξεκάθαρες για τα παιδιά και να εφαρμόζονται με συνέπεια.

Εκτός αυτών, ο δάσκαλος, οφείλει να απλοποιεί τις οδηγίες που δίνει στο παιδί με ΔΕΠ-Υ και να βεβαιώνεται ότι έγιναν κατανοητές.

Πολλές φορές τα παιδιά αυτά, βοηθούνται όταν επαναλαμβάνουν φωναχτά τις οδηγίες που τους δόθηκαν προτού τις εφαρμόσουν. Το όφελος από αυτή τη διαδικασία είναι διπλό. Αφενός ο δάσκαλος βεβαιώνεται ότι το παιδί κατάλαβε απόλυτα αυτό που του ζητήθηκε και αφετέρου η επανάληψη των οδηγιών από το ίδιο το εισάγει στη διαδικασία της αυτό-καθοδήγησης, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Γενικά, ο δάσκαλος, θα πρέπει να επιτρέπει στο παιδί να σκέφτεται φωναχτά και να μην ενθαρρύνει την ταχύτητα στις απαντήσεις.

Σε τακτά διαστήματα ο δάσκαλος, καλό είναι να υπενθυμίζει στα παιδιά το χρόνο που έχουν στη διάθεση τους για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

Η συμπεριφορά των παιδιών με ΔΕΠ-Υ επηρεάζεται περισσότερο από τα γεγονότα του παρόντος, που συμβαίνουν άμεσα, παρά από εσωτερικές πληροφορίες που αφορούν το μέλλον.

Η αρχή της διαφορικής προσοχής, την οποία παρουσιάσαμε όταν αναφερθήκαμε στη συμβουλευτική των γονέων, θα πρέπει να υιοθετείται και από τους δασκάλους.

Για παράδειγμα, πολλοί δάσκαλοι δεν ασχολούνται με το παιδί όταν αυτό εκτελεί κάποια δραστηριότητα, αλλά στρέφουν σε αυτό την προσοχή τους για να του κάνουν παρατήρηση μόλις ξεφύγει από τη δραστηριότητα.

Το παιδί λοιπόν, μαθαίνει ότι για να προσελκύσει την προσοχή του δασκάλου αρκεί να σταματά τη δουλειά και να ενοχλεί την τάξη. Η σωστή αντίδραση του δασκάλου θα ήταν να πλησιάζει και να επιβραβεύει το παιδί όταν αυτό εκτελεί τη δραστηριότητα και να το αγνοεί όταν αυτό αφαιρείται και σταματά.

Είναι σημαντικό για το δάσκαλο να είναι σε θέση να χειρίζεται αποτελεσματικά την αντιδραστική συμπεριφορά ορισμένων παιδιών με ΔΕΠ-Υ και να μη χάνει τον έλεγχο της κατάστασης.

Προϋπόθεση είναι να μπορεί να διακρίνει πότε η συμπεριφορά ενός παιδιού είναι σκόπιμα αντιδραστική και πότε προκαλείται από την αδυναμία του να ελέγξει λόγω της ΔΕΠ-Υ.

Σε γενικές γραμμές, οι παρατηρήσεις του δασκάλου πρέπει να φορούν τη συγκεκριμένη συμπεριφορά του παιδιού, να μη θιγουν την προσωπικότητα του και να διατυπώνονται άμεσα με συντομία και ηρεμία, χωρίς συναισθηματική ένταση.

Αν το παιδί έχει δεχθεί επανειλημμένες παρατηρήσεις, και, έχει τιμωρηθεί για μορφές συμπεριφοράς που αποτελούν συμπτώματα της ΔΕΠ-Υ (και δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχο του), αν έχει βιώσει επανειλημμένα το συναίσθημα της αποτυχίας και έχει διαπιστώσει την απογοήτευση των ενηλίκων επειδή αδυνατεί να ανταποκριθεί στις προσδοκίες τους και στα καθήκοντα που του ανατίθενται, τότε, είναι πιθανό, να έχει διαμορφώσει μια αρνητική εικόνα για τον εαυτό του, να πιστεύει ότι είναι λιγότερο έξυπνο από τα άλλα παιδιά, και ,να θεωρεί ότι δεν μπορεί να καταφέρει τίποτε μόνο του!!!

Δρ. Κουράκης Σήφης
Παιδοψυχολόγος - Νευροψυχολόγος Παιδων (Ph.D)
Ψυχολόγος (B.Sc), Παιδαγωγός (B.Sc)

www.kxghellas.gr